JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS

JULIANE KOKOTT

4 päivänä syyskuuta 2008 [1]

I Johdanto

1. Conseil d'État'n esittämän ennakkoratkaisukysymyksen kohteena ovat Ranskan yleisen verolain (code général des impôts, jäljempänä CGI) konserniverotusta koskevat säännökset.

2. Ranskassa mahdollisen keskitetyn verotuksen (intégration fiscale) perusajatuksena on emo- ja tytäryhtiöistä koostuvan konsernin rinnastaminen yritykseen, jolla on useita toimipaikkoja. Konserniverotus antaa emoyhtiölle mahdollisuuden vähentää keskenään konsernin kaikkien yhtiöiden voitot ja tappiot ja olla yhteisöverovelvollinen vain konsernin kokonaistuloksesta.

3. Kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian kantaja, ranskalainen yhtiö, haluaisi harjoittaa keskitettyä verotusta tytäryhtiönsä ranskalaisten tytäryhtiöiden kanssa. Tapauksen erikoisuus on siinä, että yhtiö omistaa tytäryhtiön tytäryhtiöt alankomaalaisen tytäryhtiön välityksellä. Ranskan verohallinto torjui emoyhtiön ja tytäryhtiön tytäryhtiöiden keskitetyn verotuksen sillä perusteella, että väliin on kytketty tytäryhtiö, joka ei ole Ranskan yhteisöveron alainen.

4. Ennakkoratkaisukysymyksen esittänyt tuomioistuin kysyy nyt, onko tätä pidettävä perusteettomana sijoittautumisvapauden rajoittamisena.

5. Heti alkuun on huomautettava selvennyksen vuoksi, että tämän ennakkoratkaisupyynnön kohteena ei ole se, onko keskitetyssä verotuksessa otettava huomioon myös alankomaalainen tytäryhtiö. Ranskalainen emoyhtiö pyysi ainoastaan tytäryhtiön ranskalaisten tytäryhtiöiden keskitettyä verotusta. Käsiteltävänä oleva tilanne eroaa näin ollen tilanteesta, joka oli taustana esimerkiksi asioissa Oy AA [2] ja Marks & Spencer. [3] Viimeksi mainitut koskivat nimittäin eri

1 – Alkuperäinen kieli: saksa.

2 – Asia C-231/05, tuomio 18.7.2007 (Kok. 2007, s. I-6373).

3 – Asia C-446/03, tuomio 13.12.2005 (Kok. 2005, s. I-10837).

jäsenvaltioihin sijoittautuneiden konserniyritysten voittojen ja tappioiden *rajat ylittävää* huomioon ottamista. Nyt esillä olevassa asiassa on sen sijaan kyse ainoastaan siitä, voiko ulkomailla asuva väliyhtiö luoda tarvittavan sidoksen maassa asuvien konsernin emoyhtiön ja tytäryhtiön tytäryhtiöiden välisen keskitetyn verotuksen mahdollistamiseksi.

7. Emoyhtiö voi lähtökohtaisesti vapaasti päättää konsolidoitavien yhtiöiden piiristä, siis määrätä, mitkä yhtiöt osallistuvat keskitettyyn verotukseen. Ennakkoratkaisupyynnön mukaan CGI:n 223 A §:n sanamuodosta käy kuitenkin ilmi, että emoyhtiö voi ottaa mukaan konsolidoitavaan konserniin vain sellaisen välillisesti omistamansa yhtiön, jonka omistaa suoraan sellainen sen tytäryhtiö, joka itse kuuluu tähän konserniin ja joka siten on yhteisöveron alainen Ranskassa.

II Asiaa koskevat oikeussäännöt

6. CGI:n 223 A §:ssä, sellaisena kuin sitä sovellettiin asian kannalta merkityksellisessä muodossa, säädetään seuraavaa:

8. CGI:n 223 B §:ssä säädetään, että ”emoyhtiö määrittää kokonaistuloksen laskemalla yhteen kaikkien konserniin kuuluvien yhtiöiden tulokset, jotka määritetään tavanomaisten säännösten tai 217 bis §:ssä säädettyjen menettelytapojen mukaisesti – –”.

”Yhtiö – – voi ottaa yksin vastattavakseen yhteisöveron, jota määrätään sellaisen konsernin kokonaistuloksen perusteella, jonka se muodostaa sellaisten yhtiöiden kanssa, joiden yhtiöpääomasta se omistaa tilikauden aikana keskeytyksettä vähintään 95 prosenttia välittömästi tai välillisesti konserniin kuuluvien yhtiöiden välityksellä. – – Konserniin kuuluvilla yhtiöillä on edelleen velvollisuus ilmoittaa tuloksensa, jotka voidaan tarkistaa verotusmenettelylain (livre des procédures fiscales) L. 13, L. 47 ja L. 57 §:ssä säädetyissä olosuhteissa. – – Konserniin voivat kuulua ainoastaan yhtiöt, jotka ovat antaneet tähän suostumuksensa ja joiden tulos on yhteisöveron alainen. – –”

9. Ennakkoratkaisupyynnöstä käy ilmi, että CGI:n 223 B, 223 D ja 223 F §:ssä säädetään muun muassa konsernin sisäisten toimenpiteiden neutralisoinnista, joka koskee muun muassa epävarmoja saatavia tai konserniin kuuluvien yhtiöiden välisiä riskejä koskevia varauksia, yhtiön sisäisiä saatavista luopumisia tai avustuksia, konsernin muissa yhtiöissä olevia omistusoikeuksia koskevia arvonalennusvarauksia tai käyttöomaisuuden luovutuksia.

III Tosiseikat ja pääasia

10. Kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian kantaja, Société Papillon (jäljempänä Papillon), jonka kotipaikka on Ranskassa, omisti 100 prosenttia alankomaalaisen Artist Performance and Communication (APC) BV -nimisen yhtiön (jäljempänä APC) yhtiöpääomasta. APC puolestaan omisti 99,99 prosenttia SARL Kiron -nimisen yhtiön (jäljempänä Kiron), jonka kotipaikka on Ranskassa, yhtiöpääomasta. Kiron puolestaan omisti muita ranskalaisia yhtiöitä.

11. Papillon valitsi 1.1.1989 alkaen keskitetyn verotuksen. Se sisällytti johtamansa keskitetyn konsernin piiriin Kironin ja useita tämän yhtiön ranskalaisia tytäryhtiöitä. Verohallinto kyseenalaisti jälkeenpäin mainitun järjestelmän soveltamisen. Perusteluna oli se, että Papillon ei voinut perustaa konsernia sellaisten yhtiöiden kanssa, jotka omistettiin välillisesti sellaisen yhtiön välityksellä, jonka kotipaikka oli Alankomaissa, koska viimeksi mainittu ei ollut yhteisöveron alainen Ranskassa eikä voinut olla osa keskitettyä verotusta. Papillonia verotettiin sen oman voiton perusteella ilman, että sen sallittiin konsolidoida muiden keskitettyyn konserniin kuuluvien yhtiöiden tuloksia.

12. Papillon riitautti sen maksettavaksi kolmelta vuodelta määrätyn yhteisöveron jälkiveron sekä siihen liittyvät sanktiot. Tribunal administratif de Paris [4] totesi 9.2.2004 antamassaan tuomiossa, että lausunnon antaminen asiassa ei ole tarpeen sen määrän osalta, jota verohallinto oli menettelyn kuluessa luopunut vaatimasta, ja hylkäsi yhtiön vaatimukset muilta osin. Cour administrative d'appel de Paris'n [5] toisessa oikeusasteessa antamassa tuomiossa todettiin jälleen, että lausunnon antaminen asiassa ei ole tarpeen sen määrän osalta, jota menettelyn kuluessa oli luovuttu vaatimasta, ja vapautettiin yhtiö osittain riidanalaisista veroista ja korotuksista. Papillonin muut vaatimukset hylättiin.

13. Papillon on tehnyt tästä Cour administrative d'appel de Paris'n tuomiosta kassaatiovalituksen Conseil d'État'han, ennakkoratkaisukysymyksen esittävään tuomioistuimeen.

IV Ennakkoratkaisupyyntö

14. Conseil d'État on lykännyt asian käsittelyä ja pyytänyt 10.7.2007 tekemällään välipäätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 12.9.2007, Euroopan yhteisöjen tuomioistuimelta ennakkoratkaisua seuraaviin kysymyksiin:

4 – Pariisin alueellinen hallinto-oikeus.
5 – Pariisin korkein alueellinen hallinto-oikeus.

”1) Sikäli kuin ’keskitetyn verotuksen’ mukaisesta järjestelmästä syntyvä veroetu vaikuttaa verotukseen konsernin emoyhtiössä, joka voi vähentää keskenään kaikissa keskitettyyn konserniin kuuluvissa yhtiöissä syntyneet voitot ja tappiot ja käyttää edukseen konsernin sisäisten toimenpiteiden neutralisointia, muodostaako code général des impôts’n 223 A §:stä ja sitä seuraavista pykälistä aiheutuva mahdottomuus sisällyttää keskitetyn verokonsernin piiriin emoyhtiön tytäryhtiön tytäryhtiötä siitä syystä, että tämä omistetaan sellaisen tytäryhtiön välityksellä, joka ei ole ranskalaisessa yhteisöverotuksessa verovelvollinen eikä voi täten itse kuulua konserniin, koska se on sijoittautunut Euroopan yhteisöjen toiseen jäsenvaltioon eikä harjoita toimintaa Ranskassa, sijoittautumisvapauden rajoituksen johtuen verotuksellisesta seurauksesta, joka perustuu emoyhtiön valintaan omistaa tytäryhtiön tytäryhtiö ranskalaisen tytäryhtiön tai muuhun jäsenvaltioon sijoittautuneen tytäryhtiön välityksellä?

2) Mikäli edelliseen kysymykseen vastataan myöntävästi, voidaanko tällaista rajoitusta perustella joko tarpeella säilyttää ’keskitetyn verojärjestelmän’ johdonmukaisuus ja erityisesti konsernin sisäisten toimenpiteiden neutralisointiin verotuksessa liittyvät järjestelmät, kun otetaan huomioon seuraukset, joita aiheutuisi järjestelmästä, jossa toiseen jäsenvaltioon sijoittautunutta tytäryhtiötä pidettäisiin konserniin kuuluvana ainoastaan tytäryhtiön tytäryhtiön välillistä omistusta koskeviin edellytyksiin liittyvien vaatimusten vuoksi mutta jossa se kuitenkin väistämättä jäisi konsernijärjestelmän soveltamisen ulkopuolelle, koska se ei ole ranskalaisen verotuksen alainen, tai jollain muulla yleistä etua koskevalla pakottavalla syyllä?”

15. Yhteisöjen tuomioistuimessa käytävässä menettelyssä kirjallisia ja suullisia huomautuksia ovat esittäneet Papillon, Ranskan, Alankomaiden ja Saksan hallitukset sekä Euroopan yhteisöjen komissio. Lisäksi Espanjan hallitus on esittänyt suullisen huomautuksen.

V Oikeudellinen arviointi

16. Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin haluaa molemmilla kysymyksillään selvittää, muodostavatko riidanalaiset ranskalaiset säännökset sijoittautumisvapauden rajoituksen – ja mikäli muodostavat – voiko rajoitus olla perusteltu.

A *Alustavat huomautukset*

17. Riidanalaisten säännösten kohteena on yhtiöiden verotus ja näin välitön vero. Siltä osin on muistutettava aluksi, että yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneessa oikeuskäytännössä on todettu, että vaikka välittömät verot eivät sinänsä kuulu yhteisön toimivaltaan, jäsenvaltioiden on toimivaltaansa käyttäessään noudatettava yhteisön oikeutta. [6]

18. Lisäksi on todettava, että ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin olettaa oikeutetusti, että esillä olevat tosiseikat kuuluvat sijoittautumisvapauden, EY 43 artiklan, eivätkä pääoman vapaan liikkuvuuden, EY 56 artiklan 1 kohdan, soveltamisalaan.

19. Siltä osin kuin on kyse siitä, kuuluuko kansallinen lainsäädäntö jommankumman perusvapauden soveltamisalaan, huomioon on otettava kyseisen lainsäädännön tarkoitus. [7]

20. Kansalliset säännökset, joita voidaan soveltaa vain omistusosuuksiin, jotka antavat selvän vaikutusvallan kyseisen yhtiön päätöksiin ja mahdollisuuden määrätä yhtiön toiminnasta, kuuluvat perustamissopimuksen sijoittautumisvapautta koskevien määräysten soveltamisalaan. [8] Siltä osin kuin kansallinen lainsäädäntö koskee vain konsernin sisäisiä suhteita, se vaikuttaa pääasiallisesti sijoittautumisvapauteen. [9] Jos kyseisellä lainsäädännöllä on samalla rajoittavia vaikutuksia pääomien vapaaseen liikkuvuuteen, tällaiset vaikutukset ovat väistämätön seuraus mahdollisesta sijoittautumisvapauden rajoittamisesta, eivätkä ne ole peruste sille, että kyseistä lainsäädäntöä tutkittaisiin EY 56 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen kannalta. [10]

21. Edellä esitetyn perusteella nyt esillä olevaa asiaa koskee ainoastaan sijoittautumisvapaus. Riidanalaisten säännösten mukaan keskitetty verotus tulee kyseeseen vain yhtiöillä, joiden yhtiöpääomasta emoyhtiö omistaa välittömästi tai välillisesti vähintään 95 prosenttia. Näin suuri omistusosuus antaa selvän vaikutusvallan omistettujen yhtiöiden päätöksiin ja mahdollisuuden määrätä yhtiöiden toiminnasta.

6 – Vrt. mm. asia C-284/06, Burda, tuomio 26.6.2008 (Kok. 2008, s. I-4571, 66 kohta); edellä alaviitteessä 2 mainittu asia Oy AA, tuomion 18 kohta; asia C-374/04, Test Claimants in Class IV of the ACT Group Litigation, tuomio 12.12.2006 (Kok. 2006, s. I-11673, 35 kohta) ja asia C-196/04, Cadbury Schweppes ja Cadbury Schweppes Overseas, tuomio 12.9.2006 (Kok. 2006, s. I-7995, 40 kohta).

7 – Vrt. mm. asia C-157/05, Holböck, tuomio 24.5.2007 (Kok. 2007, s. I-4051, 22 ja 23 kohta); asia C-524/04, Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation, tuomio 13.3.2007 (Kok. 2007, s. I-2107, 26–34 kohta) ja asia C-452/04, Fidium Finanz, tuomio 3.10.2006 (Kok. 2006, s. I-9521, 34 ja 44–49 kohta).

8 – Edellä alaviitteessä 6 mainittu asia Cadbury Schweppes ja Cadbury Schweppes Overseas, tuomion 31 ja 32 kohta; edellä alaviitteessä 7 mainittu asia Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation, tuomion 27 kohta; edellä alaviitteessä 2 mainittu asia Oy AA, tuomion 20 kohta; asia C-436/00, X ja Y, tuomio 21.11.2002, Kok. 2002, s. I-10829, 37 kohta ja asia C-251/98, Baars, tuomio 13.4.2000, Kok. 2000, s. I-2787, 22 kohta.

9 – Edellä alaviitteessä 6 mainittu asia Burda, tuomion 68 kohta; asia C-446/04, Test Claimants in the FII Group Litigation, tuomio 12.12.2006 (Kok. 2006, s. I-11753, 118 kohta); edellä alaviitteessä 7 mainittu asia Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation, tuomion 33 kohta ja edellä alaviitteessä 2 mainittu asia Oy AA, tuomion 23 kohta.

10 – Edellä alaviitteessä 2 mainittu asia Oy AA, tuomion 24 kohta; edellä alaviitteessä 6 mainittu asia Cadbury Schweppes ja Cadbury Schweppes Overseas, tuomion 33 kohta ja edellä alaviitteessä 7 mainittu asia Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation, tuomion 34 kohta.

B *Sijoittautumisvapauden rajoitus*

22. Sijoittautumisvapaus sisältää niiden jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti perustettujen yhtiöiden, joiden sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on Euroopan yhteisön alueella, oikeuden harjoittaa toimintaansa muissa jäsenvaltioissa tytäryhtiön, sivuliikkeen tai kauppaedustajan liikkeen välityksellä. [11]

23. Vaikka sijoittautumisvapautta koskevien EY:n perustamissopimuksen määräysten tarkoituksena niiden sanamuodon mukaan on varmistaa se, että muista jäsenvaltioista tulevia kohdellaan vastaanottavassa jäsenvaltiossa samalla tavalla kuin sen omia kansalaisia, niiden vastaista on myös se, että lähtöjäsenvaltio estää omaa kansalaistaan tai oman lainsäädäntönsä mukaisesti perustettua yhtiötä sijoittautumasta toiseen jäsenvaltioon. [12]

24. Selvennyksen vuoksi on korostettava vielä sitä, että ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin ei tiedustele sitä, onko kyse sijoittautumisvapauden rajoittamisesta, kun alankomaalaisen tytäryhtiön ei sallita osallistua keskitettyyn verotukseen. Ennakkoratkaisupyynnön kohteena on pikemminkin se, onko kyse rajoittamisesta, kun ranskalainen emoyhtiö ei voi soveltaa keskitettyä verotusta tytäryhtiönsä ranskalaisiin tytäryhtiöihin, jos niiden väliin on kytketty ulkomailla asuva tytäryhtiö.

25. Kuten ennakkoratkaisukysymyksestä käy ilmi, keskitettyä verotusta koskeva järjestelmä vaikuttaa edullisesti verotukseen emoyhtiössä, joka voi vähentää keskenään kaikissa yhtiöissä syntyneet voitot ja tappiot. Tämän vähentämisen ansiosta konserni voi nimittäin hyödyntää yksittäisten yhtiöiden tappiot heti. Ilman keskitettyä verotusta tappio voitaisiin vähentää vasta seuraavien vuosien tuloksesta.

26. CGI:n 223 A §:n ja sitä seuraavien pykälien mukaan tätä veroetua ei kuitenkaan myönnetä, jos ranskalainen emoyhtiö omistaa tytäryhtiön Ranskaan sijoittautuneen tytäryhtiön käytettyään sijoittautumisvapautta sellaisen tytäryhtiön välityksellä, joka on sijoittautunut toiseen jäsenvaltioon eikä harjoita Ranskassa liiketoimintaa.

27. Keskitettyä verotusta koskevan järjestelmän soveltaminen riippuu nimittäin

11 – Ks. asia C-414/06, Lidl Belgium, tuomio 15.5.2008 (Kok. 2008, s. I-3601, 18 kohta); asia C-471/04, Keller Holding, tuomio 23.2.2006 (Kok. 2006, s. I-2107, 29 kohta); asia C-141/99, AMID, tuomio 14.12.2000 (Kok. 2000, s. I-11619, 20 kohta) ja asia C-307/97, Saint-Gobain ZN, tuomio 21.9.1999 (Kok. 1999, s. I-6161, 35 kohta).

12 – Edellä alaviitteessä 11 mainittu asia Lidl Belgium, tuomion 19 kohta; asia C-298/05, Columbus Container Services, tuomio 6.12.2007 (33 kohta) ja asia C-264/96, ICI, tuomio 16.7.1998 (Kok. 1998, s. I-4695, 21 kohta).

kahdesta edellytyksestä. Yhtiöt, jotka emoyhtiö omistaa välillisesti, voidaan ensinnäkin sisällyttää keskitettyyn verotukseen vain, jos omistusosuus omistetaan sellaisen tytäryhtiön välityksellä, joka itse osallistuu keskitettyyn verotukseen. Omistusosuuksien on siis muodostettava *katkeamaton ketju*. Toiseksi keskitettyyn verotukseen voivat osallistua vain yhtiöt, jotka ovat Ranskan yhteisöveron alaisia.

28. Ranskalainen emoyhtiö, joka omistaa tytäryhtiön ranskalaiset tytäryhtiöt ulkomailla asuvan tytäryhtiön välityksellä, ei sen vuoksi voi milloinkaan täyttää keskitetyn verotuksen edellytyksiä. Koska ulkomailla asuva tytäryhtiö ei ole Ranskan yhteisöveron alainen, se ei voi itse osallistua keskitettyyn verotukseen. Sen vuoksi emoyhtiö ja tytäryhtiön tytäryhtiöt eivät täytä ensimmäistä edellytystä. Välissä olevan ulkomailla asuvan tytäryhtiön vuoksi ne eivät muodosta katkeamatonta ketjua.

29. Ranskalaisella emoyhtiöllä on sen sijaan mahdollisuus soveltaa keskitettyä verotusta tytäryhtiönsä ranskalaisiin tytäryhtiöihin, jos välissä oleva tytäryhtiö on sijoittautunut Ranskaan.

30. Kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian riidanalaiset säännökset johtavat keskitetyn verotuksen valintamahdollisuuden osalta erilaiseen kohteluun sen mukaan, omistaako emoyhtiö välilliset omistusosuutensa Ranskassa vai ulkomailla asuvan tytäryhtiön välityksellä.

31. Alankomaiden hallitus on tosin viitannut oikeutetusti siihen, että katkeamatonta ketjua koskeva edellytys koskee myös puhtaasti ranskalaisia tilanteita. Ranskalainen emoyhtiö, joka omistaa tytäryhtiön tytäryhtiöt ranskalaisen tytäryhtiön välityksellä, voi kuitenkin vapaasti valita, sisällyttääkö se tytäryhtiön keskitettyyn verotukseen muodostaen näin katkeamattoman ketjun. Jos se omistaa tytäryhtiön tytäryhtiöt ulkomailla asuvan tytäryhtiön välityksellä, sillä ei lähtökohtaisesti ole mahdollisuutta muodostaa omistusosuusketjua sisällyttämällä tytäryhtiö keskitettyyn verotukseen. Tytäryhtiötä ei nimittäin voi sisällyttää keskitettyyn verotukseen, koska se ei ole Ranskassa yhteisöveron alainen.

32. Tämän vuoksi Alankomaiden hallitus on sitä mieltä, että rajoitus ei johdu katkeamattoman ketjun edellytyksestä vaan pikemminkin siitä tosiseikasta, että ulkomailla asuvaa yhtiötä ei saa sisällyttää keskitettyyn verotukseen.

33. Ranskalainen yhtiö, jolla on omistusosuuksia ulkomaille sijoittautuneen tytäryh-

tiön välityksellä, on kuitenkin epäedullisessa asemassa myös katkeamattoman ketjun muodostaman edellytyksen vuoksi. Yksin tämä seikka on ennakkoratkaisukysymyksen kohteena, kuten edellä jo mainittiin. Ranskalaiset emoyhtiöt, joilla on ulkomaille sijoittautunut tytäryhtiö, joutuvat säännöllisesti sellaiseen tilanteeseen, että niiden on pyydettävä konserniverotusta ilman tytäryhtiötä, koska ulkomaiset tytäryhtiöt on jo etukäteen suljettu järjestelmän ulkopuolelle. Puhtaasti kotimaiset konsernit sitä vastoin voivat ilman muuta muodostaa katkeamattoman ketjun.

34. Ranskan hallitus katsoo, että tilanteita, joita Ranskan säännöksissä käsitellään eri tavoin, ei voi verrata. Se perustelee kantaansa sillä, että pääasian kaltaisessa tapauksessa tytäryhtiö on sijoittautunut ulkomaille, minkä vuoksi se ei ole Ranskassa yhteisöveron alainen.

35. Tilanteiden erilaisuus ei voi kuitenkaan perustua pelkästään siihen, että tytäryhtiön, jonka välityksellä omistusosuus omistetaan, kotipaikka ei ole Ranskassa. Sen hyväksyminen, että jäsenvaltio voisi pelkästään sillä perusteella, että jonkin yhtiön kotipaikka sijaitsee jossakin toisessa jäsenvaltiossa, vapaasti kohdella sitä eri tavalla, tekisi sijoittautumisvapautta koskevat säännökset sisällyksettömiksi. [13]

36. Se tosiseikka, että tytäryhtiö ei ole yhteisöveron alainen Ranskassa, koska sen kotipaikka on Alankomaissa, ei voi yksin olla toisiinsa rinnastettavuuden esteenä. Ratkaisevaa on oltava pikemminkin sen, ovatko molemmat tilanteet toisiinsa rinnastettavia Ranskan konserniverotusta koskevien säännösten tavoitteiden kannalta. [14]

37. Kyseisten säännösten tavoitteena on mahdollisimman pitkälti rinnastaa toisiinsa emo- ja tytäryhtiöistä koostuva konserni ja useista toimipaikoista koostuva yhtiö. Sitä varten konsernille annetaan mahdollisuus konsolidoida yksittäisten yhtiöiden tulokset. Tähän tuntee mielenkiintoa ranskalainen emoyhtiö, joka haluaisi konsolidoida tuloksensa tytäryhtiön ranskalaisten tytäryhtiöiden kanssa riippumatta siitä, omistaako se ne kotimaassa vai ulkomailla asuvan tytäryhtiön välityksellä. Näin ollen molemmat tilanteet ovat toisiinsa rinnastettavia.

38. Tässä yhteydessä on todettava yhteenvetona, että ranskalaisten säännösten mukaan sellaisen emoyhtiön, joka omistaa tytäryhtiön tytäryhtiöt ulkomailla asuvan tytäryhtiön välityksellä, tilanne on epäedullisempi kuin sellaisen emoyhtiön, joka omistaa tytäryhtiön tytäryhtiöt kotimaassa asuvan tytäryhtiön välityksellä. Emoyhtiö voi siis saavuttaa verotuksellista etua sen mukaan, omistaako se tytäryhtiön tytäryhtiöt Ranskassa vai ulkomailla asuvan tytäryhtiön välityksellä.

13 – Vrt. vastaavasti yhdistetyt asiat C-397/98 ja C-410/98, Metallgesellschaft ym., tuomio 8.3.2001 (Kok. 2001, s. I-1727, 42 kohta) ja asia 270/83, komissio v. Ranska, tuomio 28.1.1986 (Kok. 1986, s. 273, Kok. Ep. VIII, s. 407, 18 kohta).

14 – Vrt. vastaavasti edellä alaviitteessä 2 mainittu asia Oy AA, tuomion 38 kohta ja edellä alaviitteessä 13 mainitut yhdistetyt asiat Metallgesellschaft ym., tuomion 60 kohta.

39. Tytäryhtiöiden kotipaikkaan perustuva erilainen kohtelu on sijoittautumisvapauden rajoitus, kun sillä tehdään sijoittautumisvapauden käyttäminen vähemmän houkuttelevaksi emoyhtiöille, jotka saattavat tämän johdosta luopua tytäryhtiön hankinnasta, perustamisesta tai pitämisestä toisessa jäsenvaltiossa. [15]

C *Rajoituksen oikeutus*

40. Sijoittautumisvapauden rajoitus voidaan hyväksyä ainoastaan, jos sitä voidaan pitää perusteltuna yleistä etua koskevista pakottavista syistä. Lisäksi kyseisellä rajoituksella on tällaisessa tapauksessa voitava taata kyseessä olevan tavoitteen toteutuminen, eikä sillä saada ylittää sitä, mikä on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi. [16]

1. Verotusvallan tasapainoisen jakaantumisen säilyttäminen jäsenvaltioiden välillä

41. Saksan ja Alankomaiden hallitukset ovat sitä mieltä, että Ranskan säännöksistä seuraava sijoittautumisvapauden rajoitus voi olla oikeutettua verotusvallan tasapainoisen jakaantumisen säilyttämiseksi jäsenvaltioiden välillä. Lisäksi se on tarpeen tappioiden kaksinkertaisen huomioon ottamisen ja veronkierron vaaran estämiseksi.

42. Yhteisöjen tuomioistuin on hyväksynyt nämä oikeuttamisperusteet asiassa Marks & Spencer antamassaan tuomiossa. [17] Mainitussa tuomiossa ja sitä seuraavissa tuomioissa oli kuitenkin kyse mahdollisuudesta ottaa tappiot ja voitot huomioon rajat ylittävästi.

43. Nyt esillä olevassa asiassa tilanne on kuitenkin erilainen. Ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen kysymys ei nimittäin koske sitä, voiko alankomaalainen yhtiö osallistua keskitettyyn verotukseen – eli onko sen voitot ja tappiot sisällytettävä verotuksessa konsolidointiin. Tällöin kyseeseen tulevia oikeuttamisperusteita olisivat epäilemättä jäsenvaltioiden verotusvallan jakaantuminen ja tappioiden kaksinkertainen huomioon ottaminen.

15 – Vrt. vastaavasti mm. edellä alaviitteessä 11 mainittu asia Lidl Belgium, tuomion 25 kohta.

16 – Vrt. edellä alaviitteessä 11 mainittu asia Lidl Belgium, tuomion 27 kohta; edellä alaviitteessä 7 mainittu asia Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation, tuomion 64 kohta; edellä alaviitteessä 6 mainittu asia Cadbury Schweppes ja Cadbury Schweppes Overseas, tuomion 47 kohta ja edellä alaviitteessä 3 mainittu asia Marks & Spencer, tuomion 35 kohta.

17 – Edellä alaviitteessä 3 mainittu asia Marks & Spencer, tuomion 51 kohta. Siihen kysymykseen, onko kaikkien näiden oikeuttamisperusteiden oltava kumulatiivisesti voimassa rajoituksen oikeuttamiseksi, vastattiin kieltävästi edellä alaviitteessä 11 mainitussa asiassa Lidl Belgium, tuomion 40 kohta ja julkisasiamies Sharpstonin samassa asiassa 14.2.2008 esittämässä ratkaisuehdotuksessa, 18 kohta.

44. Saksan ja Alankomaiden hallitusten mielestä esillä olevassa tapauksessa on tutkittava aluksi, pitääkö keskitetty verotus sallia myös rajat ylittävästi. Ne tarkastelevat sitä, edellyttääkö sijoittautumisvapaus lähtökohtaisesti alankomaalaisen tytäryhtiön sisällyttämistä keskitettyyn verotukseen. Tällainen tarkastelu ei kuitenkaan anna tyhjentävää vastausta varsinaiseen ennakkoratkaisukysymykseen. Ennakkoratkaisukysymyksen kohteena on pikemminkin se, onko sijoittautumisvapauden vastaista, että Ranskan säännökset eivät salli kahden ranskalaisen yhtiön keskitettyä verotusta, jos niiden väliin on kytketty ulkomailla asuva tytäryhtiö. Ulkomailla asuvaa tytäryhtiötä ei ole siis tarkoitus sisällyttää keskitettyyn verotukseen, vaan sen on vain tarkoitus luoda yhteys emoyhtiön ja tytäryhtiön tytäryhtiöiden välille.

45. Koska ulkomailla asuvaa tytäryhtiötä ei ole tarkoitus sisällyttää keskitettyyn verotukseen, tässä ei välittömästi synny jäsenvaltioiden verotusvallan jakaantumiseen liittyviä ongelmia. Nyt esillä olevassa asiassa ei ole nähtävissä, että alankomaalaisen yhtiön voittoja tai tappioita olisi tarkoitus ottaa rajat ylittävästi huomioon Ranskassa.

46. Alankomaalaista yhtiötä ei varsinkaan ole tarkoitus sisällyttää keskitettyyn verotukseen Ranskassa. Tappioiden kaksinkertaisen huomioon ottamisen vaaraa ei Marks & Spencer -oikeuskäytännön tapaan ole nähtävissä. Kun yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä on tähän asti ollut kyse tappioiden kaksinkertaisen huomioon ottamisen estämisestä, on ollut kyse saman tappion huomioon ottamisesta kahdessa eri jäsenvaltiossa. Se on johdonmukaista, sillä tappioiden kaksinkertaisen käytön vaaran välttäminen on läheisessä yhteydessä verotusvallan jakaantumiseen.[18] Tällöin on siis kyse saman tappion huomioon ottamisesta kahden eri verotusvallan toimesta. Nyt esillä olevassa asiassa Ranskan hallitus viittaa ainoastaan siihen vaaraan, että ranskalaisten yhtiöiden tappiot voitaisiin ottaa Ranskassa huomioon useaan kertaan.

47. Koska nyt esillä olevassa asiassa ei ole kyse alankomaalaisen yhtiön sisällyttämisestä keskitettyyn verotukseen, ei ole myöskään perusteita sille, että riidanalaiset säännökset olisivat tarpeen veronkierron estämiseksi.

48. Välipäätelmänä voidaan siis todeta, että ei ole esitetty mitään sellaista, jonka nojalla riidanalaisten säännösten oikeuttamisperusteena voisi käyttää jäsenvaltioiden verotusvallan jakaantumista, tappioiden kaksinkertaista huomioon ottamista tai veronkierron estämistä. Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin sekä Ranskan ja Espanjan halli-

18 – Vrt. edellä alaviitteessä 2 mainitussa asiassa Oy AA 12.9.2006 esittämäni ratkaisuehdotuksen 54 kohta.

tukset eivät ensi kädessä vetoakaan näihin oikeuttamisperusteisiin vaan nojaavat mahdollisena oikeuttamisperusteena verotuksen johdonmukaisuuden säilyttämiseen.

2. Verojärjestelmän johdonmukaisuus

49. Ranskan hallitus vetoaa siihen, että riidanalaiset säännökset ovat tarpeen keskitettyä verotusta koskevan järjestelmän johdonmukaisuuden säilyttämiseksi. Se toteaa, että keskitettyä verotusta koskevan järjestelmän tavoitteena on yhtiöiden verotuksellinen konsolidointi. Korvauksena siitä CGI:n 223 B, 223 D ja 223 F §:ssä säädetään konsernin yhtiöiden tiettyjen toimenpiteiden neutralisoinnista. Ulkomailla asuvan yhtiön kytkeminen keskitettyyn verotukseen osallistuvien yhtiöiden muodostaman ketjun väliin estää konsernin sisäisten toimenpiteiden neutralisoinnin ja johtaa vaaraan, että esimerkiksi tappiot otetaan konsernin tulosta määritettäessä huomioon useaan kertaan.

50. Yhteisöjen tuomioistuin on lähtökohtaisesti hyväksynyt sen, että tarpeella taata verotusta koskevan järjestelmän johdonmukaisuus voidaan perustella perustamissopimuksessa taattujen perusvapauksien käytön rajoitus. [19] Se käyttää tätä oikeuttamisperustetta kuitenkin erittäin tiukan mittapuun mukaisesti, minkä vuoksi on jopa esitetty oletus, että se olisi luopunut tästä oikeuttamisperusteesta. Se on kuitenkin arvioinut sitä myös viimeaikaisissa tuomioissa. [20]

51. Jotta tämä oikeuttamisperuste voitaisiin hyväksyä, kyseisen verotuksellisen edun on oltava suorassa yhteydessä siihen, että tämä etu kompensoidaan kantamalla tietty vero. [21] Suora yhteys on luotava ottamalla huomioon kyseisen verolainsäädännön tavoiteltu päämäärä asianomaisten verovelvollisten tasolla siten, että vähennyskelpoinen erä vastaa aina verotettavaa erää. [22]

52. Toisen edellytyksen, nimittäin sen, että veron kannon ja veroedun on kohdistuttava samaan verovelvolliseen, [23] yhteisöjen tuomioistuin näyttää hylänneen asiassa Manninen antamassaan tuomiossa. [24] Nyt esillä olevassa asiassa tämäkin peruste ilmeisesti täyttyy, koska olisi keinotekoista olla

19 – Asia C-204/90, Bachmann, tuomio 28.1.1992 (Kok. 1992, s. I-249, Kok. Ep. XII, s. I-1, 28 kohta) ja asia C-300/90, komissio v. Belgia, tuomio 28.1.1992 (Kok. 1992, s. I-305, 21 kohta). Ks. myös asia C-319/02, Manninen, tuomio 7.9.2004 (Kok. 2004, s. I-7477, 42 kohta) ja edellä alaviitteessä 11 mainittu asia Keller Holding, tuomion 40 kohta.

20 – Asia C-293/06, Deutsche Shell, tuomio 28.2.2008 (Kok. 2008, s. I-1129, 37 kohta); asia C-379/05, Amurta, tuomio 8.11.2007 (Kok. 2007, s. I-9569, 46 kohta); asia C-443/06, Hollmann, tuomio 11.10.2007 (Kok. 2007, s. I-8491, 56 kohta) ja edellä alaviitteessä 7 mainittu asia Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation, tuomion 68 kohta.

21 – Asia C-484/93, Svensson ja Gustavsson, tuomio 14.11.1995 (Kok. 1995, s. I-3955, 18 kohta) ja edellä alaviitteessä 12 mainittu asia ICI, tuomion 29 kohta. Vrt. lisäksi edellä alaviitteessä 19 mainittu asia Manninen, tuomion 42 kohta; edellä alaviitteessä 11 mainittu asia Keller Holding, tuomion 40 kohta sekä edellä alaviitteissä 19 ja 20 mainitut asiat.

22 – Edellä alaviitteessä 20 mainittu asia Deutsche Shell, tuomion 39 kohta ja siinä mainittu asia C-80/94, Wielockx, tuomio 11.8.1995 (Kok. 1995, s. I-2493, 24 kohta).

23 – Kriittinen aiemman oikeuskäytännön arviointi edellä alaviitteessä 19 mainitussa asiassa Manninen 18.3.2004 esittämäni ratkaisuehdotuksen 53 kohdassa ja sitä seuraavissa kohdissa.

24 – Julkisasiamies Geelhoed jakaa nämä käsitykset edellä alaviitteessä 7 mainitussa asiassa Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation 29.6.2006 esittämänsä ratkaisuehdotuksen 88 kohdassa.

tarkastelematta konsernin yhtiöitä – joiden tavoitteena on nimenomaan tulla käsitellyksi verotuksellisena yksikkönä – muuna kuin tässä oikeuskäytännössä tarkoitettuna samana verovelvollisena.

53. Kuten julkisasiamies Poiares Maduro oikeutetusti korosti asiassa Marks & Spencer esittämässään ratkaisuehdotuksessa, jäsenvaltioiden luomien verotusta koskevien järjestelmien johdonmukaisuuden huomioon ottamisen tarkoituksena on suojella kansallisten verojärjestelmien, joiden sisällöstä päättäminen kuuluu jäsenvaltioiden toimivaltaan, integriteettiä, jolloin niiden sisämarkkinoihin kohdistuva vaikutus ei saa kuitenkaan ylittää sitä, mikä on välttämätöntä kyseisen tavoitteen saavuttamiseksi. [25] Johdonmukaisuutta on arvioitava ensin kyseessä olevan verojärjestelmän tarkoituksen ja systematiikan kannalta. [26]

54. Ranskan keskitettyä verotusta koskevien säännösten tarvoitteena on konsernin muodostamisen vaikutusten veroneutraalisuus, eli tarkoituksena on rinnastaa konserni useita toimipaikkoja käsittävään yhtiöön. Järjestelyn etuna on konsernin jäsenten tulosten konsolidointi. Yksittäisten yhtiöiden kaikki voitot ja tappiot lasketaan yhteen emoyhtiön tasolla, ja konsolidoinnin jälkeen ne muodostavat veron määräytymisperusteen. Konserni ei voi kuitenkaan saada muuta etua siten, että konsolidointi johtaa siihen, että tiettyjä tappioita voidaan ottaa huomioon useaan kertaan. Ranskan säännösten mukaan konsolidoinnin järjestelmällisenä vastineena on tämän vuoksi sen takaaminen, että samoja tappioita ei voi ottaa konsernissa huomioon useaan kertaan. Tappioiden kaksinkertainen huomioon ottaminen olisi järjestelmän neutraalisuustavoitteen vastaista. Sen estämiseksi Ranskan järjestelmässä edellytetään tiettyjen toimenpiteiden neutralisointia.

55. Ranskan hallitus on valaissut näitä neutralisoivia toimenpiteitä muun muassa seuraavan esimerkin avulla. Tytäryhtiön tytäryhtiö tuottaa tappiota. Tämä johtaa siihen, että tytäryhtiö muodostaa varauksia tytäryhtiön tytäryhtiöstä omistamansa osuuden arvonalennuksen varalta. Emoyhtiö puolestaan muodostaa tästä syystä varauksen tytäryhtiöstä omistamansa osuuden arvonalennuksen varalta. Tytäryhtiön tytäryhtiön tappio aiheuttaa siis tytäryhtiön ja emoyhtiön varauksen. Jos emoyhtiöön ja tytäryhtiön tytäryhtiöön sovellettaisiin keskitettyä verotusta, tämä tappio otettaisiin tulosten konsolidoinnin yhteydessä huomioon kahteen kertaan. Se otettaisiin huomioon ensiksi tytäryhtiön tytäryhtiön välittömänä tappiona ja sen jälkeen uudelleen emoyhtiön varauksena tytäryhtiön tappion vuoksi.

56. Tämän tappion kaksinkertaisen huomioon ottamisen estämiseksi Ranskan

25 – Julkisasiamies Poiares Maduron edellä alaviitteessä 3 mainitussa asiassa Marks & Spencer 7.4.2005 esittämän ratkaisuehdotuksen 66 kohta.

26 – Edellä alaviitteessä 3 mainitussa asiassa Marks & Spencer esitetyn ratkaisuehdotuksen 71 kohta.

keskitettyä verotusta koskevissa säännöksissä säädetään tietyistä neutralisoivista toimenpiteistä. Ne johtavat Ranskan hallituksen mukaan siihen, että edellä esitetyssä esimerkissä tappio otetaan huomioon vain kerran. Jos yhtiöiden väliin kytkettäisiin ulkomainen tytäryhtiö, tappiot voitaisiin ottaa huomioon kahteen kertaan: ensiksi tytäryhtiön tytäryhtiön välittömänä tappiona ja toisen kerran emoyhtiön varauksena, joka tehdään omistettujen osuuksien arvon alenemisen vuoksi. Ulkomainen tytäryhtiö ei nimittäin ole konsernin osa, joten sisäisiä toimenpiteitä ei neutralisoida.

57. Tässä yhteydessä on näin ollen todettava, että Ranskan keskitettyä verotusta koskevien säännösten tarkoitus ja systematiikka vaativat, että tietyistä konsernin sisäisistä toimenpiteistä tehdään neutraaleja ennen tulosten konsolidointia. Onko konserniverotuksesta saatava verotuksellinen etu kuitenkin yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön edellyttämässä suorassa yhteydessä siihen, että tämä etu kompensoidaan kantamalla tietty vero?

58. Asiassa Bachmann antamassaan tuomiossa yhteisöjen tuomioistuin totesi, että vakuutusmaksujen vähennyskelpoisuuden ja niiden summien verotuksen välillä, joita vakuutuksenantajat sopimusten perusteella maksavat, on suora yhteys. Koska Bachmann oli tehnyt Saksassa vakuutussopimuksen, jonka täyttäminen Belgiassa ei aiheuta verotusta, Belgian viranomaiset olivat oikeutettuja epäämään näiden sopimusten nojalla maksettujen vakuutusmaksujen verovähennyksen.

59. Niissä tähänastisissa tuomioissa, joissa verojärjestelmän johdonmukaisuus oli ensisijainen oikeuttamisperuste, oli haittavaikutuksen osalta vastaavasti kyse kompensoivasta verosta, siis verotuksesta. Esillä olevassa tilanteessa haittana on tiettyjen konsernin sisäisten toimenpiteiden neutralisointi. Sitä ei voida pitää veron kantamisena termin suppeassa merkityksessä, sillä neutralisointia koskevat säännökset eivät edusta verorasitusta. Ne aiheuttavat kuitenkin haittaa verotuksen kannalta, sillä tietyt toimenpiteet, esimerkiksi osuuksien arvon alenemisen vuoksi tehdyt varaukset, jäävät huomiotta, toisin kuin yhtiön itsenäisessä verotuksessa. Neutralisointia koskevien säännösten ja keskitetyn verotuksen välillä on myös suora yhteys, sillä konsernin yhtiöiden tulosten konsolidointi on nimittäin mahdollista vain, jos samanaikaisesti taataan, ettei tarkoitusta vääristetä sillä, että tietyt tappiot otetaan huomioon useaan kertaan.

60. Näin ollen säännös, jonka tarkoituksena on estää tappioiden moninkertainen huomioon ottaminen, voi olla lähtökohtaisesti oikeutettu verotuksen johdonmukaisuuden säilyttämiseksi.

61. Ranskan säännösten pitäisi kuitenkin lisäksi olla suhteellisuusperiaatteen mukaisia.

62. Käytettävissä ei erityisesti saa olla lievempää keinoa, jonka avulla voitaisiin saavuttaa sama tavoite eli estää tappioiden hyödyntäminen moneen kertaan. Pitäisi siis olla varmaa, että tilanteessa, jossa emoyhtiön ja tytäryhtiön tytäryhtiön väliin on kytketty ulkomainen tytäryhtiö, tiettyjä toimenpiteitä ei voitaisi neutralisoida puhtaasti ranskalaisen tilanteen tapaan, millä estettäisiin se, että tappioita hyödynnetään moneen kertaan. Lievempänä keinona tulisi kyseeseen kyseisten toimenpiteiden neutralisointi täsmälleen samalla tavalla kuin puhtaasti ranskalaisessa tilanteessa.

63. Ranska viittaa kuitenkin erilaisiin käytännön ongelmiin, joita syntyy, jos ulkomaisen yhtiön väliin kytkemisen yhteydessä on tutkittava, otetaanko tappiot huomioon kahteen kertaan. Mahdollista kahteen kertaan huomioon ottamista ei ole helppo tunnistaa, koska varauksen määrä ei vastaa aina tytäryhtiön tappion määrää. Varauksen täsmällistä alkuperää ei lisäksi voi aina ilman muuta tunnistaa. Täsmällisen alkuperän takaaminen vaatii lainmuutoksia.

64. Edellä esitetyn osalta on viitattava siihen, että käytännön ongelmat eivät yksin oikeuta loukkaamaan perustamissopimuksessa taattua vapautta. [27]

65. Jäsenvaltiot voivat lisäksi – kuten komissio on huomauttanut – direktiivin 77/799/ETY [28] nojalla pyytää toisen jäsenvaltion toimivaltaisilta viranomaisilta kaikki tiedot, joiden perusteella ne voivat määrittää yhteisöveron asianmukaisen määrän.

66. Lisäksi on todettava, että kyseiset veroviranomaiset voivat edellyttää, että itse emoyhtiö esittää todisteet, jotka kyseiset veroviranomaiset katsovat tarpeellisiksi, jotta ne voivat arvioida, ovatko emoyhtiön väliin kytketyn yhtiön varauksista johtuvia osuuksien arvon alenemisia varten tekemät varaukset aiheutuneet välillisesti tytäryhtiön tytäryhtiön tappiosta. [29]

27 – Vrt. vastaavasti asia C-386/04, Centro di Musicologia Walter Stauffer, tuomio 14.9.2006 (Kok. 2006, s. I-8203, 48 kohta); asia C-334/02, komissio v. Ranska, tuomio 4.3.2004 (Kok. 2004, s. I-2229, 30 kohta); edellä alaviitteessä 9 mainittu asia Test Claimants in FII Group Litigation, tuomion 155–157 kohta ja julkisasiamies Sharpstonin 14.2.2008 esittämä ratkaisuehdotus edellä alaviitteessä 11 mainitussa asiassa Lidl Belgium, 31 kohta.

28 – Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten keskinäisestä avusta välittömien verojen alalla 19.12.1977 annettu neuvoston direktiivi 77/799/ETY (EYVL L 336, s. 15).

29 – Vrt. vastaavasti asia C-347/04, Rewe Zentralfinanz, tuomio 29.3.2007 (Kok. 2007, s. I-2647, 57 kohta); edellä alaviitteessä 27 mainittu asia Centro di Musicologia Walter Stauffer, tuomion 49 kohta; asia C-451/05, ELISA, tuomio 11.10.2007, Kok. 2007, s. I-8251, 95 kohta ja asia C-150/04, komissio v. Tanska, tuomio 30.1.2007 (Kok. 2007, s. I-1163, 54 kohta). Asiassa Rewe Zentralfinanz annetun tuomion 58 kohdassa viitataan erityisesti siihen, että emoyhtiön pitäisi voida vaatia suoraan ulkomaisilta tytäryhtiöiltään, että nämä toimittavat sille tarpeelliset asiakirjat.

67. Edellä esitettyjen tietojen perusteella voidaan vahvasti epäillä, onko keskitetyn verotuksen täydellinen epääminen emoyhtiöltä ja tytäryhtiön tytäryhtiöltä, joiden osalta omistussuhde syntyy ulkomaisen tytäryhtiön välityksellä, lievin keino tappion kaksinkertaisen huomioon ottamisen estämiseksi ja verotuksen johdonmukaisuuden säilyttämiseksi. Ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen tehtäväksi jää näin ollen lopullisen ratkaisun tekeminen siitä, voidaanko tarkoitus eli tappioiden kaksinkertaisen huomioon ottamisen estäminen keskitetyn verotuksen yhteydessä saavuttaa rajat ylittävissä tilanteissakin neutralisoinnin muodostaman lievemmän keinon avulla.

VI Ratkaisuehdotus

68. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin vastaa Conseil d'État'n ennakkoratkaisukysymyksiin seuraavasti:

1) Sellainen jäsenvaltion järjestelmä kuin Ranskan keskitettyä verotusta koskeva, code général des impôts'n 223 A §:n ja sitä seuraavien pykälien mukainen järjestelmä, jonka mukaan ranskalainen emoyhtiö voi soveltaa keskitettyä verotusta tytäryhtiön tytäryhtiön kanssa ainoastaan, jos se omistaa tytäryhtiön tytäryhtiön ranskalaisen tytäryhtiön välityksellä eikä ulkomaisen tytäryhtiön välityksellä, rajoittaa sijoittautumisvapautta.

2) Tämä rajoitus voi olla perusteltu verojärjestelmän johdonmukaisuuteen liittyvistä syistä, jos poissulkemisen avulla voidaan estää tappioiden kaksinkertainen huomioon ottaminen emoyhtiön ja tytäryhtiön tytäryhtiöiden tulosten konsolidoinnin yhteydessä eikä sillä ylitetä sitä, mikä on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi.